

Súd: Najvyšší súd SR  
Spisová značka: 5Sžrk/1/2016  
Identifikačné číslo spisu: 1015200361  
Dátum vydania rozhodnutia: 26.02.2018  
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Morava  
Funkcia: sudca  
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1015200361.1

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Moravu a členiek senátu JUDr. Petry Príbelskej, PhD. a JUDr. Jarmily Urbancovej, v právnej veci žalobcu: Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, so sídlom Primaciálne námestie 1, Bratislava, IČO: 00 603 481, proti žalovanému: Okresný úrad Bratislava, odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností, so sídlom Tomášikova 46, Bratislava, za účasti: Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdková 36, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Co 100/14-BPR zo dňa 19. januára 2015, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S/50/2015-52 zo dňa 15. júna 2016, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S/50/2015-52 zo dňa 15. júna 2016 p o t v r d z u j e .

Účastníkom sa náhrada trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

### Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č.k. 2S/50/2015-52 zo dňa 15. júna 2016 postupom podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Co 100/14-BPR z dňa 19.01.2015. O trovách konania rozhodol s poukazom na § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že účastníkom právo na náhradu trov konania nepriznal.

2. Rozhodnutím č. Co 100/14-BPR zo dňa 19.01.2015 žalovaný, ako orgán príslušný na konanie podľa § 4 ods. 2 písm. b/ zákona č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v nadväznosti na ustanovenie § 5 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) postupom podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku zamietol odvolanie žalobcu a rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa - Okresného úradu Bratislava, katastrálneho odboru č. C-72/14/ROEP/Petržalka zo dňa 3.11.2014 potvrdil.

3. Rozhodnutím č. C-72/14/ROEP/Petržalka zo dňa 03.11.2014 Okresný úrad Bratislava, katastrálny odbor, ako orgán príslušný na konanie podľa § 3 ods. 2 písm. a/ zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 180/1995 Z.z.“) vo veci námietky žalobcu voči zápisu vlastníckeho práva v návrhu registra obnovenej evidencie pozemkov v k.ú. C.:

- parcelné číslo 4926/2 - orná pôda o výmere 217 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 4942 - orná pôda o výmere 3 948 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 4944/2 - orná pôda o výmere 3 970 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 4967 - orná pôda o výmere 24 474 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 4969 - orná pôda o výmere 11 467 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 4978 - orná pôda o výmere 10 459 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 4979 - orná pôda o výmere 5 243 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 4985 - orná pôda o výmere 24 091 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 4986 - orná pôda o výmere 23 498 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 4995/201 - orná pôda o výmere 867 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 5067/2 - orná pôda o výmere 217 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 5069/2 - orná pôda o výmere 4 044 m<sup>2</sup>

v prospech Slovenskej republiky v podiele 1/1 v správe Slovenského pozemkového fondu a k pozemku - parcelné číslo 5066/2 - orná pôda o výmere 1 362 m<sup>2</sup> v prospech Slovenskej republiky v podiele 7/8 v správe Slovenského pozemkového fondu rozhodol tak, že podľa § 7 ods. 3 zákona č. 180/1995 Z.z. námietke voči zápisu vlastníckeho práva k vyššie špecifikovaným pozemkom registra „E“ KN v k.ú. C. nevyhovel.

4. Žalobca vo svojej žalobe namietal, že predmetné pozemky boli podľa zápisov v pozemkovoknižnej vložke zapísané v prospech Československého štátu v správe národných výborov. Mal za to, že splnil všetky zákonné požiadavky na prechod vlastníctva k dotknutým pozemkom a preto sa nestotožnil so záverom žalovaného, že na vznik trvalej správy sa podľa vyhlášky č. 119/1988 Zb. o hospodárení s národným majetkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 119/1988 Zb.“) vyžadovala hospodárska zmluva. Skutočnosť, že príslušný národný výbor nakladal s dotknutými pozemkami je tak preukázaná zápisom v pozemkovoknižných vložkách v časti B 2, kde sa uvádza, že vlastnícke právo sa vkladá v prospech Československého štátu do správy Obvodného národného výboru Bratislava v celosti. Podľa názoru žalobcu žalovaný pochybil, keď konštatoval, že správcu majetku štátu je potrebné určiť podľa druhu pozemku. Správca majetku štátu bol do 24.11.1990 určený zápisom v pozemkovoknižných vložkách vzťahujúcim sa k dotknutým pozemkom, pričom tieto zápisy preukazujú správu pozemkov Obvodným národným výborom. V tejto súvislosti poukázal aj na to, že delimitačným protokolom č. 48 zo dňa 31.07.1991 došlo k prevodu nehnuteľného majetku z Obvodného národného výboru Bratislava V v likvidácii na žalobcu. Uvedený protokol spolu s dodatkom zo dňa 31.03.1993 tak preukazujú, že pozemky prešli do vlastníctva žalobcu zo zákona. Mal za to, že preukázal vlastníctvo Slovenskej republiky aj existenciu práva hospodárenia s nehnuteľnosťami národným výborom ku dňu 24.11.1990, keď na základe predložených listín splnil všetky hmotnoprávne podmienky na prechod vlastníckeho práva k dotknutým nehnuteľnostiam podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí (ďalej len „zákon č. 138/1991 Zb.“) a s poukazom na delimitačný protokol č. 48 a jeho dodatok splnil aj formálne podmienky podľa § 14 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb., v zmysle ktorého o prechode vlastníctva vecí, postúpení majetkových práv a záväzkov sú obce povinné spísať odovzdávacie protokoly. Žalobca tiež poznamenal, že zo zápisnice zo zasadnutia komisie registra obnovenej evidencie pozemkov v k.ú. C. zo dňa 24.10.2014 vyplýva, že pribratý účastník nepredložil listinu o odovzdaní pozemkov do trvalého užívania ani listinu preukazujúcu trvalé užívanie pozemkov pribratým účastníkom.

5. Uznesením č.k.2S/50/2015-22 zo dňa 11.2.2016 krajský súd postupom podľa § 250 ods. 1 O.s.p. pribral do konania účastníka správneho konania - Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdková 36, Bratislava.

6. Krajský súd sa v odôvodnení svojho rozsudku zameril na výklad ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb., pričom spornou bola otázka, či pojem právo hospodárenia v sebe zahŕňa iba pojem trvalá správa alebo ide o správu ako takú, ktorá nie je časovo obmedzená a v tom prípade môže ísť nielen o

správu trvalú ale aj o správu dočasnú. Zodpovedanie tejto otázky bolo kľúčové pre posúdenie, či predmetné pozemky prešli z vlastníctva štátu do vlastníctva obce.

7. Poukázal na to, že v judikatúre súdov existujú dva protichodné názory na výklad pojmu „právo hospodárenia“. Krajský súd sa stotožnil s právnym názorom vysloveným v judikatúre súdov (napr. rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. MCdo/55/01, MCdo/56/01, 4 Cdo/46/01, 2Cdo/115/02, 2 Cdo/48/2005 ako aj rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 9Co/285/2013), v zmysle ktorej je potrebné rozlišovať medzi dočasnou správou majetku a hospodárením. Konštatoval, že predpokladom prechodu poľnohospodárskych pozemkov do vlastníctva obcí je vlastníctvo Slovenskej republiky a existencia práva hospodárenia, ktoré patrilo národnému výboru k rozhodnému obdobiu, t.j. k 24.11.1990. Správu národného majetku národnými výbormi konštituoval zákon č. 279/1949 Z.z., pričom týmto neboli dotknuté predpisy o majetku skonfiškovanom a získanom pre majetkové reformy. Poľnohospodársky majetok národné výbory nemali v trvalej správe a mohol im byť zverený len do dočasnej správy podľa vyhlášky č. 507/1950 Ú.v. Do trvalej správy národných výborov mohol prejsť až po 01.09.1959 v zmysle vyhlášky č. 158/1959 Ú.v. V takom prípade by musel byť v pozemkovej knihe zápis odvolávajúci sa na § 3 vyhlášky č. 158/1959 Ú.v. Inštitút práva hospodárenia s národným majetkom ku dňu 24. novembra 1990 upravoval Hospodársky zákonník a vyhláška č. 119/1988 Zb., ktorá v § 4 ustanovila, že právo hospodárenia patrí tej organizácii, ktorá je poverená úlohami, na plnenie ktorých národný majetok slúži, pokiaľ nie je touto vyhláškou alebo osobitným predpisom ustanovené inak. Národným výborom mohlo patriť právo hospodárenia len v prípadoch uvedených v § 8 ods. 2 a § 10 ods. 1 vyhlášky č. 119/1988 Zb. Žalobca o tejto skutočnosti nepredložil žiadne dôkazy.

8. Ďalej uviedol, že pod pojmom správa majetku štátu treba rozumieť súhrn oprávnení a povinností správcu k tej časti majetku štátu, ktorý mu štát zveril do správy. Zo zákona č. 278/1993 Z.z. vyplýva, že s majetkom štátu v dočasnej správe je dočasný správca povinný naložiť bezodkladne podľa tohto zákona a v súlade s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi okrem majetku štátu, ktorý môže využiť v rámci predmetu svojej činnosti alebo v súvislosti s ním. Majetok štátu v dočasnej správe môže dočasný správca do prevodu vlastníckeho práva prenechať do nájmu. Pri nakladaní s majetkom štátu v dočasnej správe sa rozhodnutie o prebytočnosti majetku štátu nevydáva. Hospodárenie vo všeobecnosti znamená účelné zaobchádzanie s vecou alebo javom.

9. Podľa názoru krajského súdu dočasnú správu v zmysle zákona č. 278/1993 Z.z. nemožno zamieňať s právom hospodárenia, resp. pred rokom 1988 so správou národného majetku a veci v dočasnej správe neprešli ex lege do vlastníctva obcí. Obdobný právny názor vyslovil Krajský súd v Bratislave v rozsudku sp.zn. 14Co/363/2012 zo dňa 27.05.2014. Rozdiel medzi dočasnou správou majetku a hospodárením spočíva v tom, že pod dočasnou správou sa chápe iba činnosť smerujúca k ochrane a udržiavaniu zvereného majetku. Pod pojmom hospodárenie sa chápe už aj využívanie majetku na jeho hospodársky účel, pričom toto využívanie smeruje k jeho zveľaďovaniu a zisku. Krajský súd dospel k názoru, že hospodárenie je možné iba v režime trvalej správy za splnenia podmienky, že účel zvereného majetku je v súlade s predmetom činnosti správcu.

10. Krajský súd mal za preukázané, že predmetné pozemky sa konfiškačným výmerom č. 562-16/11-1949-VIII/2-c-Kv zo dňa 16.11.1949 v zmysle nariadenia č. 104/1945 Zb. stali majetkom štátu. V zmysle § 1 vyhlášky č. 158/1959 Ú.v. mal dotknuté pozemky v správe príslušný národný výbor. Napriek tejto skutočnosti považoval krajský súd za potrebné posúdiť splnenie predpokladu prechodu poľnohospodárskych pozemkov do vlastníctva obcí, ktorým je existencia práva hospodárenia patriaca národnému výboru k rozhodnému obdobiu, t.j. účinnosti zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení ku dňu 24.11.1990. Keďže predmetom činnosti Obvodného národného výboru Bratislava V nikdy nebola poľnohospodárska výroba a žalobca nepreukázal ani postup podľa § 8 ods. 2 alebo § 10 ods. 1 vyhlášky č. 119/1988 Zb., predmetné pozemky mali národné výbory iba vo formálnej dočasnej správe. Konštatoval, že nakoľko predmetné pozemky boli skonfiškované v prospech Československého štátu a vzhľadom na vyššie citované ustanovenia právnych predpisov mal zato, že pozemky neprechádzajú do vlastníctva obce, ale zostávajú vo vlastníctve štátu. Vlastnícke právo žalobcu nemožno odvodzovať zo zápisu v pozemkovoknižnej vložke s poukazom na § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. bez preukázania

trvalého hospodárenia národným výborom, nakoľko sa vyžaduje kumulatívne splnenie podmienok, ktorými sú vlastníctvo Slovenskej republiky ako aj existencia práva hospodárenia národného výboru k 24.11.1990. Keďže sa nepreukázalo, že by sa ku dňu účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. vykonávalo právo hospodárenia štátnej organizácie, ktorej predmetom činnosti bola poľnohospodárska výroba, dočasne ich spravoval národný výbor. Pozemky dočasnej správy nemohli prejsť z vlastníctva štátu do vlastníctva obce. V prípade dočasnej správy národného výboru k pozemkom nedochádza k prechodu vlastníctva na obce podľa zákona č. 138/1991 Zb. Vykonaný zápis vlastníckeho práva k pozemkom v prospech Slovenskej republiky v katastri nehnuteľností bol teda správny. Vzhľadom na uvedené krajský súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že správne orgány dostatočne zistili skutkový stav veci a tento aj po právnej stránke posúdili, napadnuté rozhodnutie i postup žalovaného bol z pohľadu žalobných dôvodov v súlade so zákonom.

11. Proti tomuto rozsudku podal žalobca včas odvolanie, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Žalobca mal za to, že krajský súd na základe vykonaných dôkazov dospel k neprávny skutkovým zisteniam a zároveň vec nesprávne právne posúdil. Argumentoval tým, že dotknuté pozemky boli nepridelenými konfiškátmi, s ktorými bolo ďalej nakladané v súlade s ustanovením § 1 vyhlášky č. 158/1959 Ú.v. V tomto prípade ide o pozemky, ktoré boli skonfiškované na základe nariadenia č. 104/1945 Zb. a ako oprávnený bol s nimi nakladať príslušný národný výbor. Skonfiškovaný majetok pôvodne zapísaný v PKV č. 35, 241, 137, 161 a 234 bol v pozemkových knihách zapísaný v prospech Československého štátu, kde bol tiež vedený správca, ktorý hospodáril so skonfiškovaným majetkom a tým podľa zápisov uvedených v PKV bol Obvodný národný výbor. Ak teda krajský súd uviedol, že právo hospodárenia, teda trvalá správa sa zapisovali do údajov pozemkovej knihy, tak nie je možné tvrdiť, že zápis nepostačuje na vznik práva hospodárenia. V prípade, ak by v pozemkových knihách bol ako správca vyznačený iný subjekt napr. družstvo, v takomto prípade súdy tento zápis akceptujú a nepožadujú, aby družstvo preukazovalo, akým spôsobom, resp. či fakticky hospodáril s predmetnými pozemkami. Ustanovenie § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. neodkazuje na žiadny predpis, podľa ktorého by museli bývalé národné výbory mať majetok v správe, ani nevymedzuje kvalitu správy. Zákon č. 138/1991 Zb. využíva pojem právo hospodárenia, ktorý v sebe zahŕňa najmä skutočnosť, že bývalé národné výbory mali veci vo sfére svojho vplyvu a mohli s nimi v rámci zákona nakladať - hospodáriť obvyklým spôsobom. V zápisoch pozemkových kníh sa neuvádza, že by išlo len o dočasnú správu národného výboru z dôvodu, že ide o majetok, ktorého správu nie je možné určiť a o ktorom bude potrebné dodatočne rozhodnúť. Žalobca sa nestotožnil s názorom krajského súdu odvolávajúcim sa na zákon č. 278/1993 Z.z., že správcu majetku štátu je potrebné určiť podľa druhu pozemku. Mal za to, že v danom prípade žiaden iný trvalý správca okrem príslušného národného výboru v údajoch pozemkovej knihy zapísaný nie je ani družstvo, teda právo hospodárenia nemohlo fakticky v prospech družstva vzniknúť a už vôbec nebolo preukázané, že by družstvo reálne aj vykonávalo akúkoľvek správu daných pozemkov. Zo strany Slovenského pozemkového fondu ani zo strany zástupcu za PD Dunaj neboli predložené doklady preukazujúce trvalé užívanie predmetných pozemkov tretími osobami, prípadne Slovenským pozemkovým fondom, či spoločnosťou PD Dunaj pred účinnosťou zákona č. 138/1991 Zb. Zo strany žalobcu bolo preukázané vlastníctvo Slovenskej republiky aj existencia práva hospodárenia s nehnuteľnosťami národným výborom ku dňu 24.11.1990. Žiadna skutočnosť nebránila prechodu vlastníckeho práva k dotknutým pozemkom v prospech žalobcu. Inštitút práva hospodárenia s národným majetkom upravila vyhláška č. 119/1988 Zb. Konkrétne z ustanovenia § 4 ods. 2 tejto vyhlášky vyplýva, že v systéme hospodárskeho práva subjektivitu štátneho pozemkového vlastníctva vyjadroval zápis v evidencii nehnuteľností, kde popri zázname, že ide o vlastníctvo Československého štátu sa zapísal aj príslušný správca, t.j. národný výbor, ktorému patrilo právo hospodárenia. Na pojednávaní dňa 15.06.2016 uviedol, že na pozemkoch, ktoré sú predmetom konania bola vybudovaná komunikácia. Predložená snímka z mapy síce deklaruje súčasný stav, ale samotná komunikácia bola vybudovaná ešte v 70. rokoch minulého storočia. Krajský súd sa však touto skutočnosťou v odôvodnení rozsudku nezaoberal.

12. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu poukázal na to, že žalobca v odvolaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, s ktorými by sa v napadnutom rozsudku nevysporiadal krajský súd. Vzhľadom na ustálenú judikatúru súdov vo veci preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

13. Pribratý účastník - Slovenský pozemkový fond sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok, ďalej len „S.s.p.“) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 246c ods. 1 veta prvá v spojení s § 212 ods. 1 O.s.p. a § 492 ods. 2 S.s.p.) postupom podľa § 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p., keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk) <. (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p., v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá, § 211 ods. 2 O.s.p. a § 492 ods. 2 S.s.p.), a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

15. Podľa § 491 ods. 1 S.s.p., ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti O.s.p. pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

16. Podľa § 492 ods. 2 S.s.p., odvolacie konania podľa piatej časti O.s.p. začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

17. Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Co 100/14-BPR zo dňa 19.1.2015.

18. Najvyšší súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím, ako aj konanie im predchádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so zásadnými námietkami žalobcu uvedenými v žalobe a z taktó vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného.

19. Predmetom preskúmacieho konania bolo rozhodnutie žalovaného č. Co 100/14-BPR zo dňa 19.01.2015, ktorým zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa - Okresného úradu Bratislava, katastrálneho odboru č. C-72/14/ROEP/Petržalka zo dňa 03.11.2014, ktorým podľa § 7 ods. 3 zákona č. 180/1995 Z.z. nevyhovel námietke žalobcu voči zápisu vlastníckeho práva v návrhu registra obnovej evidencie pozemkov k pozemkom registra „E“ KN v k.ú. C.:

- parcelné číslo 4926/2 - orná pôda o výmere 217 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 4942 - orná pôda o výmere 3 948 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 4944/2 - orná pôda o výmere 3 970 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 4967 - orná pôda o výmere 24 474 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 4969 - orná pôda o výmere 11 467 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 4978 - orná pôda o výmere 10 459 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 4979 - orná pôda o výmere 5 243 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 4985 - orná pôda o výmere 24 091 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 4986 - orná pôda o výmere 23 498 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 4995/201 - orná pôda o výmere 867 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 5067/2 - orná pôda o výmere 217 m<sup>2</sup>
- parcelné číslo 5069/2 - orná pôda o výmere 4 044 m<sup>2</sup>

v prospech Slovenskej republiky v podiele 1/1 v správe Slovenského pozemkového fondu a k pozemku - parcelné číslo 5066/2 - orná pôda o výmere 1 362 m<sup>2</sup> v prospech Slovenskej republiky v podiele 7/8 v správe Slovenského pozemkového fondu.

20. Najvyšší súd dáva do pozornosti to, že súd v procese súdneho prieskumu nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku upravujúcej rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov (§§ 247 a nasl. O.s.p.) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný

stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu je určený rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ktorými žalobca namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

21. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O.s.p.).

22. Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúvanie napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 O.s.p.).

23. Ak správny orgán podľa osobitného zákona rozhodol o spore alebo o inej právnej veci vyplývajúcej z občianskoprávných, pracovných, rodinných a obchodných vzťahov (§ 7 ods. 1) alebo rozhodol o uložení sankcie, súd pri preskúvaní tohto rozhodnutia nie je viazaný skutkovým stavom zisteným správnym orgánom. Súd môže vychádzať zo skutkových zistení správneho orgánu, opätovne vykonať dôkazy už vykonané správnym orgánom alebo vykonať dokazovanie podľa tretej časti druhej hlavy (§ 250i ods. 2 O.s.p.).

24. Účelom zákona č. 138/1991 Zb. je ustanoviť, ktoré veci z majetku Slovenskej republiky prechádzajú do vlastníctva obcí 1) (Čl. 4 ods. 7 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o československej federácii v znení neskorších predpisov; pozn.) a upraviť majetkové postavenie a hospodárenie obcí s ich majetkom (§ 1 ods. 1).

25. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb., do vlastníctva obcí prechádzajú z majetku Slovenskej republiky veci, okrem hnutelností patriacich orgánom miestnej štátnej správy, ku ktorým patrilo ku dňu účinnosti osobitného predpisu<sup>3</sup>) (zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, ktorý nadobudol účinnosť dňom 24. novembra 1990; pozn.) právo hospodárenia národným výborom, na území ktorých sa nachádzajú.

26. Z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou tvoril pripojený administratívny spis žalovaného, najvyšší súd zistil, že žalobca dňa 7.3.2014 doručil komisii Registra obnovennej evidencie pozemkov v k. ú. C. námietku č. MAGSSNM 35953/2014 pod č. 44593 voči návrhu registra týkajúcu sa zápisu vlastníckeho práva v prospech Slovenskej republiky v správe Slovenského pozemkového fondu pri vyššie označených pozemkoch a žiadal o zmenu vlastníka v prospech Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy z dôvodu, že ide o pozemky konfiškované podľa nariadenia SNR č. 104/1945 Zb., avšak s neprideleným konfiškátom a podľa vyhlášky č. 158/1959 Ú.v. s nimi nakladal príslušný národný výbor a následne podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. mali prejsť do vlastníctva Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. Námietka bola prerokovaná na zasadnutí komisie registra obnovennej evidencie pozemkov v dňoch 09.10.2014 a 23.10.2014 so záverom vydať rozhodnutie, ktorým sa námietke nevyhovuje. Proti tomuto prvostupňovému rozhodnutiu podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol žalovaný tak, že odvolanie zamietol a potvrdil správnosť rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa.

27. Vzhľadom na názorovú rozpornosť účastníkov konania považoval najvyšší súd za potrebné zaujať právny názor k výkladu ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb., konkrétne, či pojem „právo hospodárenia“ je možné interpretovať ako trvalú správu alebo ide o správu časovo obmedzenú t.j. správu dočasnú. Posúdenie výkladu ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. tak bolo v danej veci rozhodujúcim pre vyvodenie záveru, či boli kumulatívne splnené podmienky, ktorými sú vlastníctvo

Slovenskej republiky ako aj existencia práva hospodárenia národného výboru k 24.11.1990 a teda, či vyššie označené pozemky prešli do vlastníctva Hlavného mesta Slovenskej republiky (žalobcu).

28. Zo zákona č. 138/1991 Zb. vyplýva, že z vecí, okrem hnutelností patriacich orgánom miestnej štátnej správy, ku ktorým patrilo ku dňu účinnosti zákona č. 369/1990 Zb. právo hospodárenia národným výborom, zákon reštituuje len tie, ktoré boli v trvalej správe orgánov vtedajšej štátnej moci a správy. V zmysle § 29 ods. 1 zákona č. 279/1949 Zb. národné výbory spravovali národný majetok zverený do ich správy príslušným ústredným úradom po dohode s ministerstvami vnútra a financií. Uvedenými ustanoveniami neboli dotknuté právne predpisy o majetku skonfiškovanom a o majetku získanom na účely pozemkových reforiem v zmysle ustanovenia § 31 ods. 2 zákona č. 279/1949 Zb. Obdobne aj k tomuto zákonu vydané Vládne nariadenie č. 90/1950 Zb. v § 6 ods. 6 ustanovilo, že právnou úpravou o správe národného majetku národnými výbormi zostali nedotknuté predpisy o majetku skonfiškovanom a znárodnenom a o majetku získanom na účely pozemkových reforiem, ktorý im bol zverený do dočasnej správy, kým sa o ňom definitívne nerozhodne. Poľnohospodársky majetok teda národné výbory nemali v trvalej správe, a teda im mohol byť zverený len do dočasnej správy, a to aj v zmysle Vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva z 5. septembra 1950, ktorou sa vydávajú bližšie predpisy o prechode pôsobnosti Národného pozemkového fondu na Ministerstvo pôdohospodárstva a národné výbory a o prechode obdobnej pôsobnosti Povereníctva pôdohospodárstva na národné výbory č. 507/1950 Ú.v. Poľnohospodársky majetok mohol byť do trvalej správy zverený národným výborom buď ústredným úradom alebo keď v súvislosti s nadobudnutím účinnosti Vyhlášky 158/1959 Ú.v., teda po 1. septembri 1959, prešiel do ich správy. Najvyšší súd poukazuje na to, že v predmetnej veci sa dotknuté pozemky stali majetkom štátu na základe konfiškačného výmeru č. 562-16/11-1949-VIII/2-c-Kv zo dňa 16.11.1949 v zmysle nariadenia č. 104/1945 Zb., čiže pred nadobudnutím účinnosti Vyhlášky č. 158/1959 Ú.v. Navyše prevody v zmysle Vyhlášky č. 158/1959 Ú.v. boli zaznamenané v pozemkovej knihe s odkazom na § 3 citovanej vyhlášky (takéto zverenie dotknutých pozemkov do trvalej správy však z obsahu administratívneho spisu nevyplývalo).

29. Najvyšší súd dáva v tejto súvislosti do pozornosti aj Vládne nariadenie č. 110/1953 Sb. zo dňa 18. decembra 1953 o správe národného majetku rozpočtovými organizáciami. Podľa § 2 tohto nariadenia sa toto nariadenie vzťahuje na hmotné predmety, ktoré sú národným majetkom v správe rozpočtových organizácií (ústredných úradov a orgánov, národných výborov, ostatných úradov, ústavov, súdov, prokuratúr atď.). V zmysle § 3 tohto nariadenia rozpočtová organizácia spravujúc národný majetok je oprávnená a povinná v mene štátu ako vlastníka so starostlivosťou riadneho hospodára a s obmedzeniami uvedenými v tomto nariadení mať tento majetok v držbe a v evidencii, ochraňovať, udržiavať, zveľaďovať, využívať ho a nakladať s ním, ako to vyžaduje plnenie jej úloh. Podľa § 6 ods. 3 nariadenia je rozpočtová organizácia povinná dbať o poriadok vo verejných knihách, najmä, aby v nich bol zapísaný ako vlastník československý štát a vyznačená jej správa. Ustanovenie § 23 tohto nariadenia pritom stanovuje, že o správe a o nakladaní s majetkom skonfiškovaným, znárodneným a s majetkom získaným pre účely pozemkových reforiem platia dokiaľ s týmto majetkom nebolo konečným spôsobom naložené osobitné predpisy. Z citovaného Vládneho nariadenia č. 110/1953 Sb. zo dňa 18. decembra 1953 teda taktiež vyplýva, že národný majetok bol zverený národným výborom do dočasnej správy, t.j. pokiaľ sa s týmto majetkom konečným spôsobom nenaloží.

30. V neskoršom období dočasnú správu majetku riešila Vyhláška č. 86/1977 Zb. (§ 1 ods. 2 písm. i), ktorú neskôr nahradila Vyhláška č. 61/1986 Zb., ktorá bola účinná v čase prijatia zákona č. 369/1990 Zb. Aj keď vo Vyhláške č. 61/1986 Zb. v odkaze platnom pre predmet a rozsahu úpravy podľa § 1 ods. 2 písm. l/ nie je uvedený konfiškačný zákon, ako to bolo vo Vyhláške č. 86/1977 Zb., je zrejme, že toto ustanovenie sa vzťahuje aj na pozemky, ktoré tvoria nepridelený pôdohospodársky majetok nadobudnutý z pozemkových reforiem. Na základe uvedeného, ak išlo o dočasnú správu národných výborov, nie je možný prechod vlastníctva na obec riešiť zákonom č. 138/1991 Zb., nakoľko neboli splnené zákonné podmienky (právo hospodárenia v prospech národného výboru). V ďalšom období bola Vyhláška č. 61/1986 Zb. zrušená zákonom č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu, pričom v zmysle § 5 tohto zákona majetok štátu v dočasnej správe prešiel do správy Okresného úradu Bratislava.

31. S týmito závermi korešponduje aj výklad Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky ako ústredného orgánu štátnej správy, z 25. januára 2010, č. 306/2010-430, podľa ktorého, ak išlo o dočasnú správu národným výborom neprišlo k prechodu vlastníctva na obec zákonom č. 138/1991 Zb., nakoľko neboli splnené zákonné podmienky (právo hospodárenia v prospech národného výboru). Obdobne v tejto súvislosti možno poukázať i na stanovisko prezentované v prílohe č. 7 Metodického návodu spracovaného a vydaného Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Úradom geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (číslo MN 74.20.73.47.00 z júla 2006) na spracovanie registra obnovenej evidencie pozemkov, v zmysle ktorého bolo konštatované, že nehnuteľnosti, ktoré mali národné výbory k 24. novembru 1990 v dočasnej správe ako aj tie, ku ktorým síce mali právo hospodárenia, ale zároveň ich mali v trvalom užívaní iné než štátne organizácie, neprešli do vlastníctva obcí, ale zostali k 1. máju 1991 vo vlastníctve štátu.

32. Je potrebné prisvedčiť správnosti záverov krajského súdu, že vlastnícke právo žalobcu k vyššie označeným pozemkom nemožno vyvodzovať len s poukazom na zápis v pozemkovoknižnej vložke, keďže ustanovenie § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. predpokladá súčasné splnenie podmienky existencie vlastníckeho práva Slovenskej republiky ako aj práva hospodárenia národného výboru ku dňu 24.11.1990. Žalobca nepredložil žiaden relevantný dokument, ktorým by preukázal výkon práva hospodárenia národným výborom (či už fakticky, alebo právne napr. aj zmieneným uzavretím nájomnej zmluvy) ku dňu 24.11.1990. Nájomnú zmluvu č. 2 /PD/BA zo 15.7.1993 uzatvorenú medzi Slovenským pozemkovým fondom ako prenajímateľom a Poľnohospodárskym družstvom DUNAJ ako nájomcom, ktorú predložil pribratý účastník, nebolo možné vziať do úvahy a to vzhľadom na skutočnosť, že k jej uzavretiu došlo až po dni 24.11.1990. Podľa názoru najvyššieho súdu žalobca nespochybnil správnosť rozhodnutia žalovaného ani tým, že predložil snímku, z ktorej malo vyplývať, že jedna parcela (č.4995/201) sa nachádza pod cestnou komunikáciou žalobcu a preto nemohla mať poľnohospodárske využitie, keďže nedeclaruje stav ku dňu 24.11.1990 a nepreukazuje splnenie podmienok v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb.

33. Najvyšší súd preto s poukazom na vyššie uvedené konštatuje, že v danom prípade podmienky vyžadované § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. splnené neboli, keď právo hospodárenia v prospech národného výboru nebolo preukázané, išlo o nehnuteľnosti v dočasnej správe národného výboru a ako také nemohli prejsť ex lege do vlastníctva žalobcu (obce).

34. Vzhľadom na vyššie uvedené, najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne a právne správny podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., s § 219 ods. 1 O.s.p. a s § 492 ods. 2 S.s.p. potvrdil, stotožniac sa v zásade aj s dôvodmi jeho rozhodnutia.

35. O trovách konania rozhodol najvyšší súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a § 492 ods. 2 S.s.p.. Podľa výsledku konania neúspešnému žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Žalovanému a pribratému účastníkovi náhrada trov konania zo zákona neprináleží.

36. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.